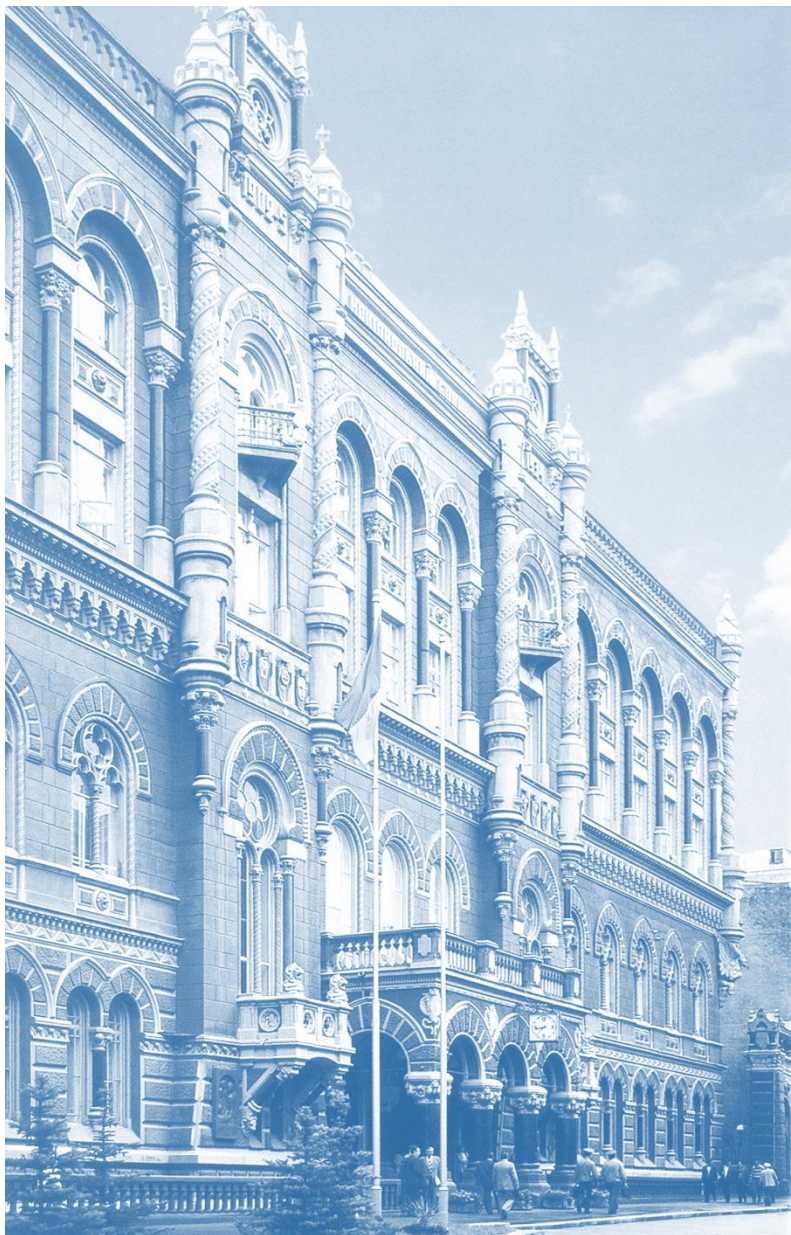

Аналітичний звіт “Опитування про умови кредитування”

I квартал 2018

(січень 2017 року)

Опитування про умови кредитування

I квартал 2018 року. Випуск № 13 (25)

Опитування про умови кредитування в Україні – це аналітичний звіт за результатами анкетування банків, яке щокварталу проводить Національний банк України. Мета опитування – поглибити розуміння стану й тенденцій розвитку кредитного ринку Національним банком України та учасниками банківського сектору. Звіт містить узагальнені оцінки і прогнози змін стандартів та умов кредитування корпоративного сектору і домогосподарств, змін кредитного попиту тощо.

У звіті подано оцінку стану кредитного ринку у IV кварталі 2017 року та очікувань на I квартал 2018 року. Опитування проводилося з 20 грудня 2017 року до 10 січня 2018 року серед кредитних менеджерів 65 банків. Відповіді надали усі респонденти, їхня частка в загальному обсязі активів банківської системи становить 97%. Результати опитування відображають думку респондентів і не є оцінками та прогнозами Національного банку України.

Із цим аналітичним звітом, даними анкет та додатковою інформацією про опитування можна ознайомитися на сторінках офіційного Інтернет-представництва Національного банку України за посиланням:

http://bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=20231434

Наступне опитування про умови кредитування, що стосуватиметься очікувань на II квартал 2018 року, буде опубліковано в квітні 2018 року.

Звіт містить результати опитування про умови кредитування в IV кварталі 2017 року та очікувані зміни в I кварталі 2018 року. Відповіді респондентів подано на консолідованій основі як баланс відповідей. Його можна інтерпретувати як різницю між зваженою часткою респондентів, що звітують про “збільшення” певного показника, та зваженою часткою респондентів, що звітують про “зменшення” цього показника. Баланс відповідей може набувати значень у діапазоні $\pm 100\%$. Позитивний баланс означає, що респонденти в цілому оцінюють, що показник збільшився/посилився порівняно з попереднім кварталом або очікують, що він зросте/посилиться в наступному кварталі. Детальні пояснення методології наведено в додатку до цього звіту.

Опитування про умови кредитування

I квартал 2018 року. Випуск № 13 (25)

КЛЮЧОВІ ПОКАЗНИКИ НА НАСТУПНІ 12 МІСЯЦІВ

- Банки позитивно оцінюють перспективи кредитування на 2018 рік. Наприкінці минулого року на збільшення корпоративних кредитів протягом 12 місяців очікували 72% (78%)¹ респондентів. У споживчому сегменті поживлення кредитування прогнозують 67% (97%) опитаних. Переважна більшість банків вважає, що впродовж року якість кредитного портфеля домогосподарств та корпорацій не зміниться або підвищиться. Зберігаються очікування дальшого припливу депозитів: на зростання вкладів населення розраховують 56% (87%) респондентів, коштів бізнесу – 63% (70%).

УМОВИ КРЕДИТУВАННЯ

- У IV кварталі 2017 року більшість банків не змінила стандарти корпоративного кредитування. Але окремі великі банки дещо підвищили вимоги до позичальників, насамперед при наданні валютних і довгострокових кредитів. Вони планують посилювати стандарти кредитування й у I кварталі 2018 року, у першу чергу при видачі валютних кредитів.
- У IV кварталі кілька великих банків пом'якшили стандарти кредитування фізичних осіб, як споживчого, так і іпотечного. Причинами цього вони назвали посилення конкуренції між банками, очікування економічного зростання разом із підвищенням платоспроможності населення, а також зниження вартості фондування. У I кварталі 2018 року банки очікують дальшого пом'якшення стандартів кредитування населення, переважно у споживчому сегменті.
- У IV кварталі минулого року банки підвищили рівень схвалення заявок на кредити малому та середньому бізнесу. Драйвером цього було зниження відсоткових ставок. Водночас банки, насамперед великі, підвищили вимоги до застави та посилили обмеження, що їх устанавлюють для позичальників у кредитних угодах.
- Частка схвалених заявок на кредити домогосподарствам значно зросла головню завдяки зниженню ставок за кредитами та вимог до застави.

ПОПИТ

- Очікування банків справдилися: у IV кварталі 2017 року попит корпорацій на кредити зріс, про що заявило 44% (54%) опитаних. Для малих та середніх підприємств основним фактором збільшення попиту було зниження кредитних ставок, для великих – потреба в обігових коштах та плани збільшувати капітальні інвестиції. Попит збільшився на всі види кредитів, а найбільше – на короткострокові та гривневі кредити.
- Тривало збільшення попиту на іпотечні та споживчі кредити (баланс відповідей 32% та 35% відповідно). Позитивній динаміці сприяли зниження відсоткових ставок та покращення споживчих настроїв.
- У I кварталі 2018 року банки очікують зростання попиту на кредити як від бізнесу (52% (66%) респондентів), так і від домогосподарств. Найбільше оптимізму стосовно споживчих кредитів – 46% (62%) та кредитів МСП 59% (74%). Окремі великі банки очікують збільшення попиту на іпотечні кредити.
- Банки вказали на зменшення закредитованості бізнесу в цілому (частка банків, які вважають, що закредитованість значна, зменшилася до 26% із 34% у II кварталі 2017 року), зокрема МСП (баланс відповідей становив -11%). Боргове навантаження домогосподарств середнє: так вважають 58% респондентів.

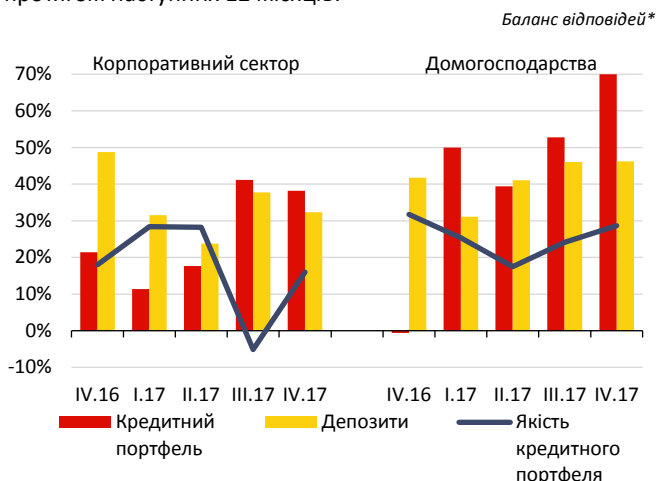
РИЗИКИ

- Банки зазначили, що у IV кварталі 2017 року найвищим був кредитний ризик. Також підвищилися ризики валютний та ліквідності. Натомість процентний ризик залишається чотири квартали поспіль низьким, операційний – не змінився. У I кварталі 2018 року банки очікують зростання кредитного, валютного, процентного та операційного ризиків при незмінному ризику ліквідності.

¹ Тут і далі за текстом відповіді респондентів не зважені – 1 банк = 1 голос. У дужках наведено зважені показники (детальніше див. додаток на стор. 8).

I. Очікування на наступні 12 місяців

Графік 1. Очікування зміни ключових показників банків протягом наступних 12 місяців.

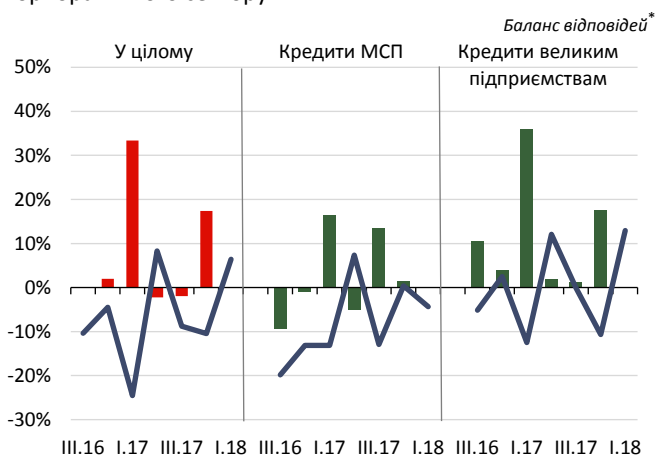

*Позитивний баланс відповідей свідчить про очікування зростання відповідного показника.

Банки оптимістично оцінюють перспективи кредитування на 2018 рік. 67% опитаних прогнозує зростання обсягу споживчого кредитування, баланс відповідей становив 70% – це найвище значення з початку спостережень (з I кварталу 2015 року). П'ять кварталів поспіль більшість опитаних (у IV кварталі – 72%) очікує приросту корпоративного кредитного портфеля, баланс відповідей – 38%. Практично всі банки вважають, що якість кредитів корпорацій та домогосподарств не погіршиться: про це заявили 92% та 95% респондентів відповідно. Більшість передбачає приплив депозитів юридичних та фізичних осіб у наступні 12 місяців (баланси відповідей склали 32% та 46% відповідно) (графік 1).

II. Кредитування корпоративного сектору

Графік 2. Зміна стандартів схвалення кредитних заявок корпоративного сектору¹

¹Тут і далі стовпчики відображають баланс відповідей за квартал. Темна лінія – очікування на наступний за звітним квартал.

*Позитивний баланс відповідей свідчить про посилення жорсткості стандартів схвалення кредитних заявок.

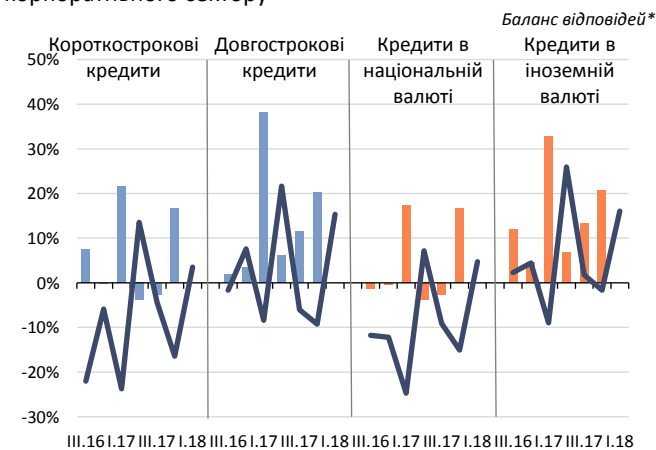
У IV кварталі 2017 року три чверті банків-респондентів не змінили стандарти схвалення кредитних заявок у корпоративному сегменті. Але баланс відповідей був позитивним (17%), бо окремі великі банки протягом кварталу підвищили вимоги до стандартів схвалення довгострокових, валютних та кредитів великим підприємствам. Кредитні стандарти для малих та середніх підприємств лишилися незмінними майже в усіх банках, баланс відповідей склав 1%.

Основними чинниками посилення внутрішніх нормативів та критеріїв кредитної політики в корпоративному кредитуванні банки вказали зниження капіталізації, погіршення курсових та інфляційних очікувань та зростання ризику застави. Проте у випадку стандартів кредитування МСП ці фактори компенсувало підвищення конкуренції між банками та очікування економічного зростання (детальні результати наведено в розділі III додатка).

У I кварталі 2018 року великі банки планують підвищувати стандарти кредитування, особливо для валютних кредитів. Водночас респонденти передбачають, що умови кредитування МСП не зміняться (67% респондентів) або будуть пом'якшені (23%) (графіки 2, 3).

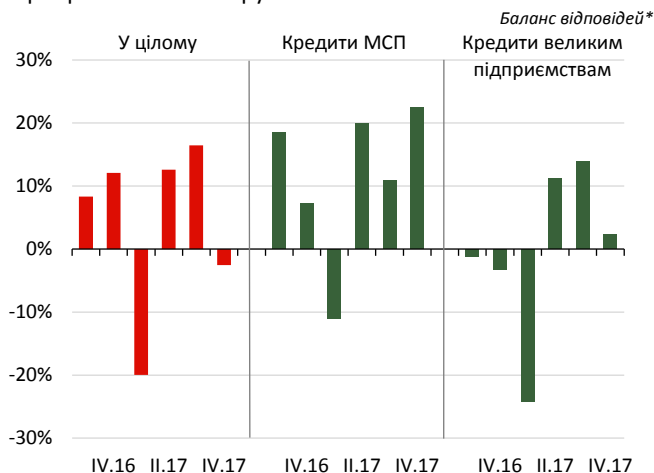
У IV кварталі 2017 року зросла частка схвалених кредитних заявок МСП, баланс відповідей склав 23%. У сегменті великих підприємств рівень схвалення заявок принципово не змінився. Він дещо зріс у

Графік 3. Зміна стандартів схвалення кредитних заявок корпоративного сектору

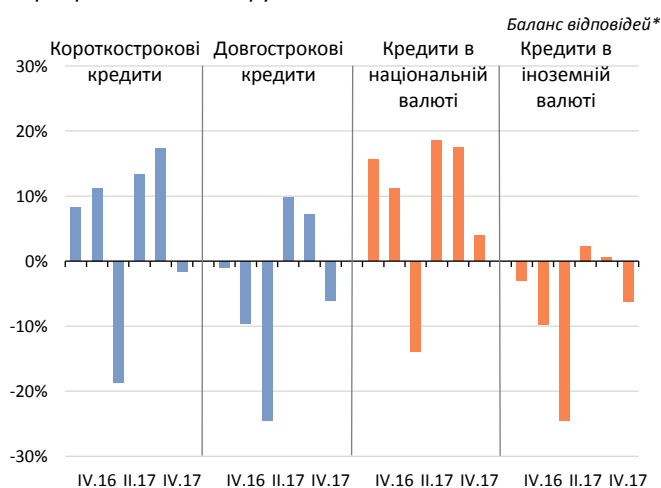
*Позитивний баланс відповідей свідчить про посилення жорсткості стандартів схвалення кредитних заявок. Стовпчики – дані за квартал, лінія – очікування на наступний квартал.

Графік 4. Зміна рівня схвалення кредитних заявок корпоративного сектору

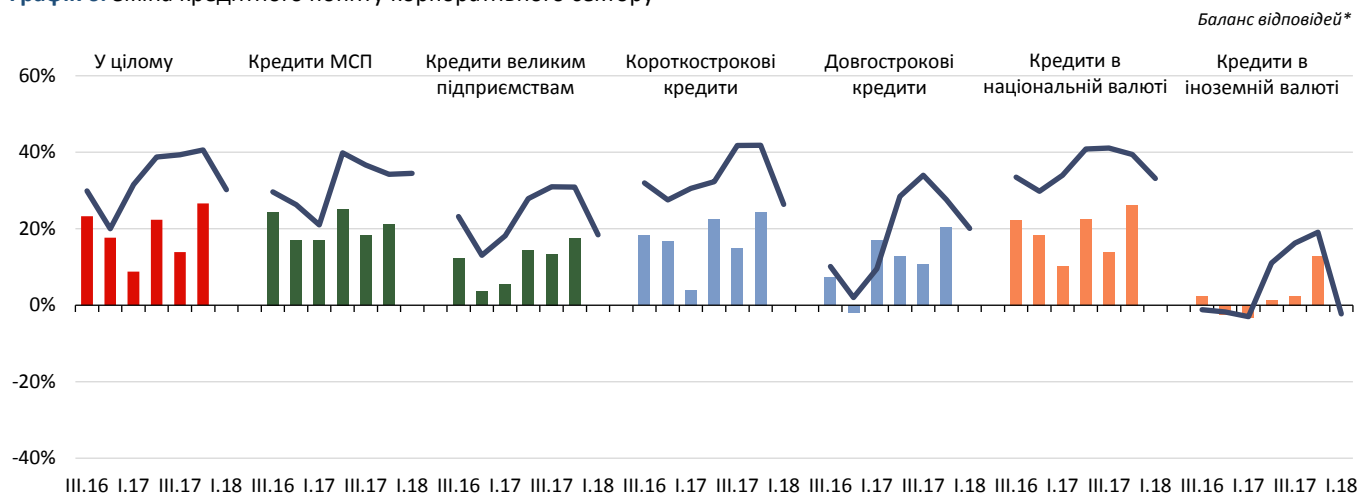
*Позитивний баланс відповідей свідчить про збільшення рівня схвалення кредитних заявок.

Графік 5. Зміна рівня схвалення кредитних заявок корпоративного сектору

*Позитивний баланс відповідей свідчить про збільшення рівня схвалення кредитних заявок.

Графік 6. Зміна кредитного попиту корпоративного сектору

*Позитивний баланс відповідей свідчить про збільшення попиту. Столпчики – дані за квартал, лінія – очікування на наступний квартал.

сегменті гривневих кредитів та незначно зменшився для кредитів в іноземній валюті (графіки 4, 5).

На динаміку кредитування МСП у IV кварталі 2017 року найбільше вплинуло зниження банками відсоткових ставок. У той же час банки, головню великі, підвищили вимоги до застави за кредитами бізнесу та посилили обмеження, установлені у кредитних угодах, особливо для великих підприємств (деталі в розділі III додатка до звіту).

За даними банків, у IV кварталі 2017 року попит на корпоративні кредити збільшувався. Про це заявили 44% опитаних проти 40% у попередньому кварталі. Попит зріс на всі види кредитів, особливо на короткострокові та гривневі (графік 6).

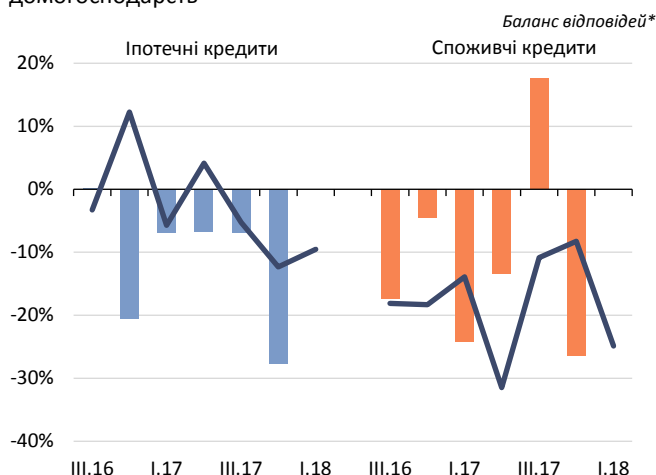
Попит на кредити малих та середніх підприємств підживлювало зниження відсоткових ставок, а великих – потреби в оборотному капіталі та інвестиціях (розділ III додатка до звіту).

Банки очікують дальшого зростання попиту на всі види кредитів бізнесу в I кварталі 2018 року.

У IV кварталі 2017 року респонденти оцінили боргове навантаження в корпоративному секторі як високе. Однак частка банків, що вказали на високу закредитованість, упродовж двох кварталів зменшилася на 8 в. п. до 26%. Боргове навантаження на великі підприємства залишилося високим (38% респондентів). Закредитованість МСП банки почали оцінювати як низьку, баланс відповідей -11%.

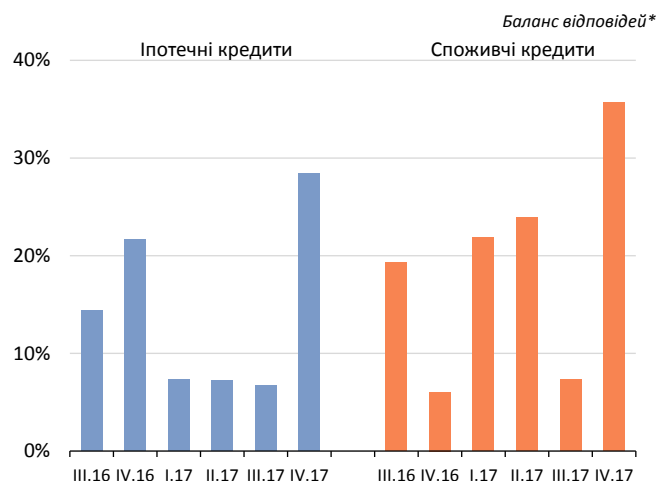
III. Кредитування домогосподарств

Графік 7. Зміна стандартів схвалення кредитних заявок домогосподарств

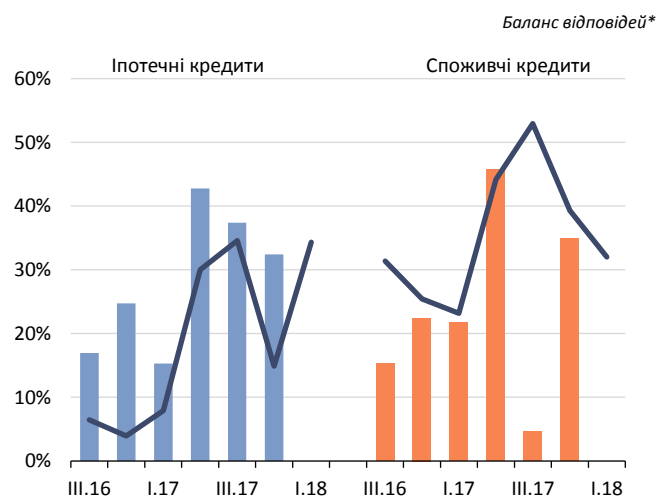
*Позитивний баланс відповідей свідчить про посилення жорсткості стандартів схвалення кредитних заявок. Столпчики – дані за квартал, лінія – очікування на наступний квартал.

Графік 8. Зміна рівня схвалення кредитних заявок домогосподарств

*Позитивний баланс відповідей свідчить про збільшення рівня схвалення заявок.

Графік 9. Зміна кредитного попиту домогосподарств

*Позитивний баланс відповідей свідчить про збільшення кредитного попиту. Столпчики – дані за квартал, лінія – очікування на наступний квартал.

У IV кварталі 2017 року окремі великі банки пом'якшили стандарти споживчого та іпотечного кредитування, баланс відповідей склав -26% та -28% відповідно. Особливо пом'якшення торкнулося внутрішніх нормативів та критеріїв відбору позичальників у сегменті іпотечних кредитів.

На пом'якшення стандартів споживчих кредитів найбільше вплинули посилення конкуренції та очікування зростання платоспроможності споживачів. Крупні банки пом'якшили стандарти для іпотеки завдяки здешевленню фондування та очікуванням поживлення економічної активності.

Банки очікують в I кварталі 2018 року значного пом'якшення кредитних стандартів у споживчому кредитуванні та помірного – при видачі нових іпотечних кредитів. Про це повідомили відповідно 34% та 25% респондентів (баланси відповідей склали -25% та -10%, графік 7).

У IV кварталі 2017 року банки схвалювали помітно більше, ніж раніше заявок як на іпотечні, так і на споживчі кредити. Завдяки пом'якшенню кредитної політики великих банків – зниженню відсоткових ставок та вимог до застави – баланси відповідей досягли найвищих значень і становили 28% та 36% відповідно (графік 8).

Тривало зростання попиту домогосподарств на кредити. 24% опитаних заявило, що він збільшився на іпотеку і 41% – на споживчі кредити. Основними драйверами підвищення попиту як на іпотеку, так і на споживчі кредити були зниження відсоткових ставок та покращення споживчих настроїв (графік 9 та розділ IV додатка).

На I квартал 2018 року банки очікують приросту попиту на споживчі та іпотечні кредити, баланс відповідей становив відповідно 32% та 34%.

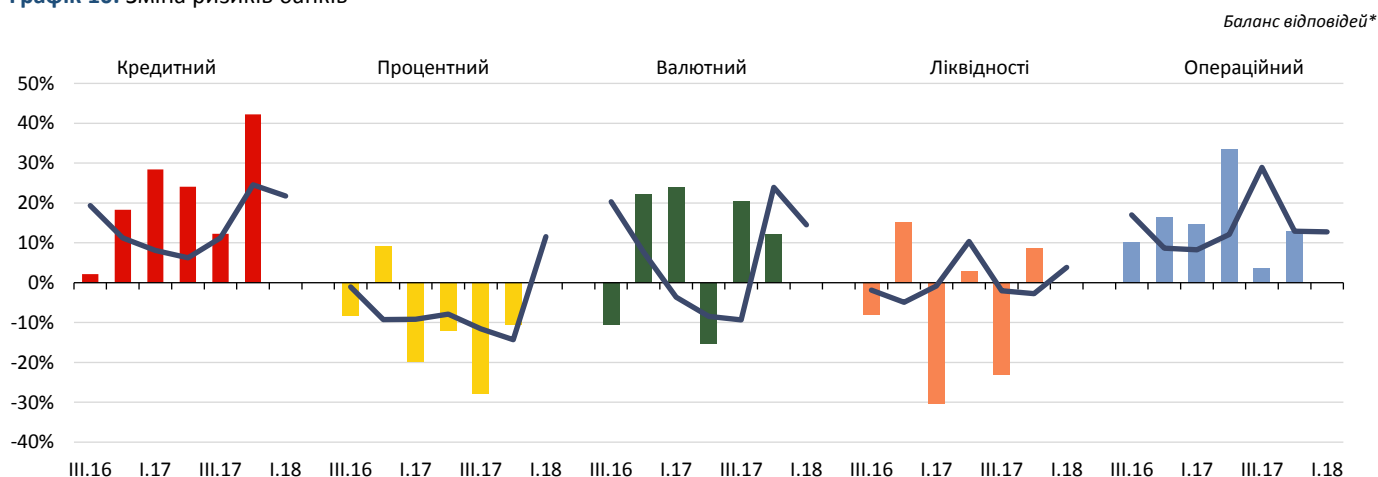
Більшість банків (58% респондентів) вважає боргове навантаження на домогосподарства середнім.

IV. Оцінка ризиків

У IV кварталі банки звітували про збільшення кредитного ризику, баланс відповідей склав 42% та перевершив очікування минулого кварталу. Валютний ризик збільшується два квартали поспіль через високу волатильність курсу гривні. Протягом чотирьох останніх кварталів процентний ризик мав низькі значення. Окремі великі банки вказали на зростання ризику ліквідності – це зумовило позитивний баланс відповідей (9%), хоча дві третини банків вважали, що рівень цього ризику не змінився. Більшість банків (81%) вказала на незмінність операційного ризику.

Банки очікують, що кредитний, валютний та операційний ризики зростуть у I кварталі 2018 року (баланс відповідей –22%, 15% та 13% відповідно). Респонденти вважають, що вперше з середини 2015 року процентний ризик збільшиться, а ризик ліквідності не зміниться (графік 10).

Графік 10. Зміна ризиків банків

*Позитивний баланс відповідей свідчить про збільшення ризиків. Стовпчики – дані за квартал, лінія – очікування на наступний квартал.

Результати опитування

Кожен банк-респондент в особі кредитного менеджера заповнював електронну анкету. Анкета містить три види запитань:

- відкриті запитання (без обмеження варіантів відповідей);
- запитання із запропонованими варіантами відповідей;
- запитання із запропонованими варіантами відповідей, упорядкованими за шкалою.

Для запитань із відповідями, упорядкованими за шкалою (наприклад, від “суттєво збільшився” до “суттєво зменшився”), розраховано показник “баланс відповідей”.

В опитуванні використано такі визначення:

- кредитні стандарти – це внутрішні нормативи та критерії, якими керується банк у своїй кредитній політиці;
- кредитні умови – це терміни та умови надання кредиту, узгоджені між банком та позичальником.

Запитання анкети стосуються змін за останні три місяці та очікуваних змін протягом наступних трьох місяців, тобто протягом наступного за звітним кварталом.

Для розрахунку агрегованого результату за всіма банками кожній відповіді присвоєно оцінку залежно від відповіді респондента і його ваги в загальній вибірці. Оцінки розміщені на шкалі від -1 до 1 залежно від напрямку зміни показника. Відповіді, які свідчать, що показник змінився суттєво, отримують удвічі вищу оцінку, ніж відповіді, що відображають несуттєву зміну. Відповідь “зріс суттєво” матиме оцінку 1, а відповідь “зріс несуттєво” – оцінку 0.5. Кожну оцінку зважено на частку відповідного респондента в загальній вибірці залежно від його частки в активах або кредитному портфелі корпоративного сектору/домогосподарств цієї вибірки. Сумарна оцінка за всіма банками становить баланс відповідей, який можна інтерпретувати як різницю між зваженою часткою респондентів, що звітують про “збільшення” певного показника, та зваженою часткою респондентів, що звітують про “зменшення” цього показника. Баланс відповідей може набувати значень в діапазоні $\pm 100\%$. Позитивний баланс відповідей свідчить про те, що респонденти в цілому оцінюють/очікують зміну показника (стандартів схвалення кредитних заявок/рівня схвалення кредитних заявок/попиту на кредитні продукти/ризиків тощо) у бік збільшення/посилення порівняно з попереднім кварталом/у наступному кварталі. Детальнішу інформацію про те, як інтерпретувати баланс відповідей до кожного запитання, наведено в примітках до відповідних графіків.

Із результатами анкетування у форматі Excel можна ознайомитися на сторінках офіційного Інтернет-представництва Національного банку України за адресою: http://bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=20231434

Баланс відповідей, %

2013		2014		2015		2016		2017				
IV кв.	I кв.	II кв.	III кв.	IV кв.	I кв.	II кв.	III кв.	IV кв.	I кв.	II кв.	III кв.	IV кв.

I. Очікування на наступні 12 місяців: ключові показники

Як, на Вашу думку, зміняться нижчезазначені показники корпоративного сектору у Вашому банку протягом наступних 12 місяців?

Кредитний портфель	—	—	—	—	—	-18.0	-12.9	3.2	9.7	-12.2	-4.2	-3.0	21.4	11.4	17.6	41.1	38.2
Депозити	—	—	—	—	—	7.0	17.2	30.4	34.9	39.3	40.2	19.8	48.8	31.6	23.8	37.7	32.3
Якість кредитного портфеля	—	—	—	—	—	-9.2	-5.6	5.2	13.9	15.1	19.1	31.6	18.0	28.4	28.2	-5.1	16.0

Як, на Вашу думку, зміняться нижчезазначені показники домогосподарств у Вашому банку протягом наступних 12 місяців?

Кредитний портфель	—	—	—	—	—	-44.2	-40.3	-31.6	-21.5	-3.6	6.4	26.3	-0.6	49.9	39.4	52.7	70.0
Депозити	—	—	—	—	—	11.1	29.9	23.8	32.4	36.6	13.9	31.7	41.7	31.1	41.0	46.1	46.2
Якість кредитного портфеля	—	—	—	—	—	-28.3	-11.0	18.1	28.4	14.4	1.8	8.8	31.7	25.3	17.5	24.1	28.7

II. Оцінки ризиків

Як змінилися ризики для Вашого банку протягом кварталу, що закінчився?

Кредитний ризик	-3.1	37.6	37.9	37.6	37.0	39.5	38.5	11.4	23.0	14.5	20.0	2.2	18.3	28.4	24.0	12.2	42.2
Процентний ризик	11.1	38.3	19.4	37.0	25.0	24.3	27.9	1.5	0.1	-7.1	-18.1	-8.3	9.2	-20.0	-12.0	-27.8	-10.5
Валютний ризик	14.1	64.3	44.4	60.5	46.0	41.2	15.0	-23.3	13.3	-2.8	-14.7	-10.7	22.2	24.0	-15.2	20.5	12.1
Ризик ліквідності	16.1	38.1	31.6	2.6	19.5	34.7	7.6	-30.9	-17.3	-10.4	-5.7	-8.0	15.2	-30.3	2.8	-23.1	8.6
Операційний ризик	-1.1	-2.3	20.1	21.7	2.3	-0.1	11.6	11.6	10.1	3.9	10.9	10.2	16.3	14.6	33.5	3.6	13.0

Як, за Вашими очікуваннями, зміняться ризики для Вашого банку протягом наступного кварталу?

Кредитний ризик	2.5	19.6	22.8	27.9	25.9	24.4	22.3	2.2	10.9	10.9	19.4	11.3	8.1	6.3	11.3	24.5	21.7
Процентний ризик	-5.0	15.6	13.5	8.0	16.9	25.1	18.5	-8.9	-8.4	-10.4	-1.0	-9.3	-9.1	-7.9	-11.6	-14.3	11.6
Валютний ризик	5.7	42.3	-15.1	29.5	29.7	10.5	18.9	-2.0	-3.2	5.3	20.3	7.7	-3.6	-8.4	-9.3	23.9	14.5
Ризик ліквідності	-3.6	13.4	-6.1	27.1	25.1	-3.9	19.4	9.0	-4.9	-8.4	-1.9	-4.9	-0.8	10.4	-2.0	-2.8	3.9
Операційний ризик	-6.0	-6.8	-7.4	0.3	-4.5	6.6	9.2	10.3	18.0	18.1	17.0	8.7	8.3	12.1	28.9	12.9	12.7

	Баланс відповідей, %																	
	2013		2014				2015				2016				2017			
	IV кв.	I кв.	II кв.	III кв.	IV кв.	I кв.	II кв.	III кв.	IV кв.	I кв.	II кв.	III кв.	IV кв.	I кв.	II кв.	III кв.	IV кв.	
III. Кредитування корпоративного сектору																		
Як змінилися стандарти схвалення заявок на кредити корпоративному сектору протягом кварталу, що закінчився?																		
У цілому	11.3	50.0	56.0	47.1	47.3	42.7	30.2	3.1	16.9	-0.9	7.1	0.0	2.0	33.4	-2.2	-1.9	17.4	
Кредити МСП	0.8	48.2	55.5	45.5	46.4	40.6	25.2	8.5	4.2	-3.9	-1.8	-9.5	-1.1	16.5	-5.1	13.5	1.4	
Кредити великим підприємствам	13.2	39.2	30.2	38.5	35.6	40.4	34.3	7.3	22.2	11.0	12.2	10.7	3.9	35.9	1.9	1.2	17.5	
Короткострокові кредити	4.6	45.3	33.5	41.6	43.3	37.4	26.4	1.3	15.5	-3.6	5.8	7.4	-0.1	21.7	-3.9	-2.6	16.8	
Довгострокові кредити	18.1	51.8	41.2	42.7	38.9	50.8	37.2	19.7	30.1	16.5	4.1	2.0	3.5	38.2	6.1	11.6	20.2	
Кредити в національній валюті	5.4	43.7	37.9	41.7	44.0	38.4	27.2	2.2	3.8	-9.0	-2.9	-1.3	-0.4	17.3	-3.8	-2.6	16.7	
Кредити в іноземній валюті	17.0	52.8	47.0	51.7	52.0	56.8	44.3	21.9	22.5	39.6	8.1	12.0	4.5	32.9	6.8	13.3	20.7	
Як нижчезазначені фактори вплинули на зміну стандартів схвалення заявок на кредити корпоративному сектору протягом кварталу, що закінчився?																		
Капіталізація банку	2.4	33.0	28.8	33.1	22.8	26.9	13.5	6.1	13.2	6.5	6.4	1.6	0.3	6.4	12.4	11.6	12.4	
Ліквідна позиція банку	10.3	36.2	23.3	23.6	23.7	22.8	23.8	6.5	7.2	-7.1	-0.9	-8.4	-1.0	5.9	-0.4	-1.6	1.9	
Конкуренція з іншими банками	-6.5	1.5	-0.2	-10.5	-5.9	14.6	0.0	-5.5	-0.5	-10.9	-1.0	-10.1	-12.6	-11.2	-17.9	-15.3	-3.1	
Конкуренція з небанківськими установами	0.0	8.6	0.7	3.2	3.8	3.6	0.2	0.9	2.1	-1.1	3.2	0.0	0.0	0.1	0.0	0.4	0.4	
Очікування загальної економічної активності	22.9	62.1	59.3	53.6	49.4	48.9	45.1	33.1	35.5	3.8	9.9	0.1	-4.6	-3.4	-13.3	1.5	4.9	
Інфляційні очікування	12.9	52.2	41.0	47.6	38.1	34.9	36.2	35.3	48.6	20.8	7.9	2.7	-1.0	-3.2	-1.2	-0.9	6.6	
Курсові очікування	22.1	65.8	62.6	64.8	53.1	45.9	46.6	38.7	41.7	26.9	11.1	4.4	6.1	8.1	8.4	4.8	9.7	
Очікування розвитку галузі або окремого підприємства	12.9	42.0	31.4	42.0	34.1	29.3	37.2	32.9	27.4	-7.6	7.7	2.5	-8.0	-5.7	-12.4	-6.6	3.3	
Ризик застави	14.3	34.6	24.2	36.5	29.2	26.5	34.1	33.3	23.2	14.3	13.5	5.9	13.5	8.1	-3.1	-3.0	-3.3	
Як, на Вашу думку, зміняться стандарти схвалення заявок на кредити корпоративному сектору протягом наступного кварталу?																		
У цілому	3.5	35.6	26.5	26.5	26.8	16.8	15.9	3.4	6.6	4.1	-10.4	-4.5	-24.5	8.3	-8.8	-10.4	6.4	
Кредити МСП	-0.2	33.9	25.4	25.8	32.0	16.6	16.7	3.3	-19.3	-15.7	-19.8	-13.2	-13.2	7.3	-12.9	0.4	-4.4	
Кредити великим підприємствам	4.4	37.4	26.3	30.5	26.5	19.8	15.8	7.3	6.7	9.9	-5.1	2.5	-12.5	12.1	-0.1	-10.7	12.9	
Короткострокові кредити	2.2	31.0	24.5	19.6	25.4	16.4	13.2	1.0	-7.6	-10.3	-22.0	-5.9	-23.7	13.5	-4.4	-16.4	3.5	
Довгострокові кредити	12.0	46.2	34.7	31.0	38.2	27.0	21.1	13.6	20.0	13.6	-1.6	7.6	-8.4	21.7	-6.0	-9.3	15.3	
Кредити в національній валюті	1.3	30.6	22.6	20.7	24.3	15.2	13.1	1.8	-0.7	-6.2	-11.8	-12.2	-24.7	7.1	-9.1	-15.0	4.7	
Кредити в іноземній валюті	8.7	53.9	28.3	31.8	44.0	30.2	20.1	20.6	23.6	12.1	2.3	4.4	-9.0	25.9	1.8	-1.7	16.0	
Як змінився рівень схвалення заявок на кредити корпоративному сектору у кварталі, що закінчився?																		
У цілому	-6.2	-33.5	-20.7	-29.5	-18.2	-8.4	-22.8	5.5	-10.3	6.3	-6.3	8.3	12.1	-20.0	12.6	16.4	-2.5	
Кредити МСП	-0.3	-31.5	-16.3	-20.9	-12.9	-5.8	-19.2	4.6	7.5	-6.8	-6.4	18.5	7.3	-11.1	19.9	10.9	22.5	
Кредити великим підприємствам	-2.9	-31.2	-20.0	-27.9	-18.3	-11.7	-22.6	-0.6	-11.3	6.6	-8.4	-1.2	-3.3	-24.2	11.3	13.9	2.3	
Короткострокові кредити	-1.2	-22.0	-14.8	-21.3	-12.8	-6.7	-20.6	7.1	10.5	0.7	-5.6	8.3	11.3	-18.7	13.3	17.3	-1.6	
Довгострокові кредити	-7.7	-46.2	-32.7	-31.3	-27.4	-20.8	-28.0	-8.9	-31.4	-5.5	-0.7	-1.0	-9.7	-24.5	9.8	7.2	-6.0	
Кредити в національній валюті	-0.9	-23.4	-11.8	-16.9	-13.0	-8.0	-21.4	6.1	4.3	6.6	2.3	15.6	11.2	-13.9	18.5	17.4	3.9	
Кредити в іноземній валюті	-11.3	-48.9	-25.9	-42.9	-26.1	-22.1	-29.6	-17.8	-20.9	-9.2	-2.2	-3.1	-9.7	-24.5	2.3	0.6	-6.2	
Як змінилися цінові та нецінові умови схвалення заявок на кредити корпоративному сектору протягом кварталу, що закінчився?																		
<i>Процентні ставки (підвищення – більш жорсткі умови, зниження – послаблення умов)</i>																		
У цілому	26.7	39.4	29.2	31.7	30.6	58.7	43.3	10.5	-19.8	-25.7	-22.3	-31.7	-16.7	-40.9	-33.6	-38.3	0.4	
МСП	18.9	41.2	30.9	30.9	30.2	60.1	39.4	10.0	-20.7	-19.1	-25.5	-18.3	-13.2	-41.3	-39.9	-31.6	-26.6	
Великі підприємства	25.4	39.1	28.5	30.9	30.8	59.8	42.8	11.1	-13.6	-30.9	-15.3	-31.6	-17.7	-40.5	-33.4	-38.2	0.3	
<i>Зміни непроцентних платежів</i>																		
У цілому	3.6	15.6	12.0	9.1	16.8	11.6	6.7	1.5	2.0	4.6	2.9	7.7	-1.4	-0.2	-1.4	-7.1	0.1	
МСП	3.6	15.8	11.6	7.3	16.0	11.0	5.4	1.5	-3.9	3.7	3.2	7.8	-1.4	-0.2	5.3	-1.1	-6.5	
Великі підприємства	3.6	14.2	11.6	9.2	15.4	13.0	7.7	1.5	1.4	4.8	3.2	1.5	0.3	-0.2	-1.4	-7.1	0.1	
<i>Розмір кредиту або кредитної лінії</i>																		
У цілому	6.5	32.8	29.7	44.0	39.7	45.6	27.8	16.4	13.8	3.1	1.1	0.3	6.8	25.8	-3.3	-0.1	5.2	
МСП	1.5	30.4	24.6	34.6	36.7	33.2	24.3	4.0	8.3	5.3	-1.8	-3.7	-3.0	22.8	3.0	0.0	-18.9	
Великі підприємства	6.4	23.9	29.7	43.9	38.6	48.2	27.8	17.5	14.0	3.5	1.6	0.3	7.0	26.2	-3.0	-0.1	5.3	

	Баланс відповідей, %																	
	2013		2014				2015				2016				2017			
	IV кв.	I кв.	II кв.	III кв.	IV кв.	I кв.	II кв.	III кв.	IV кв.	I кв.	II кв.	III кв.	IV кв.	I кв.	II кв.	III кв.	IV кв.	
<i>Заставні вимоги</i>																		
У цілому	9.2	30.1	32.8	32.3	30.0	35.1	29.5	27.1	17.9	8.3	8.5	16.0	11.7	11.6	-1.0	-2.7	15.1	
МСП	12.2	30.0	32.1	26.2	27.9	36.1	25.6	26.5	17.0	18.9	9.9	5.4	4.4	8.8	-3.6	9.9	7.6	
Великі підприємства	9.3	30.0	32.9	32.2	28.6	37.5	29.5	16.2	18.2	8.2	8.3	25.8	11.6	18.2	5.4	-2.9	13.9	
<i>Обмеження, які накладаються кредитною угодою на позичальника</i>																		
У цілому	15.0	27.4	30.6	25.3	29.6	18.2	26.6	13.1	15.7	15.3	9.4	13.3	17.3	26.3	23.7	19.4	3.1	
МСП	15.0	25.8	30.8	20.8	25.8	18.2	21.8	11.6	14.4	14.8	8.9	9.6	15.9	40.6	17.7	11.3	5.2	
Великі підприємства	15.8	27.4	30.8	27.1	26.8	22.1	26.4	13.1	15.8	15.3	9.5	13.3	17.2	26.4	24.1	19.4	3.1	
<i>Строк кредиту</i>																		
У цілому	6.8	27.8	21.1	29.0	26.1	25.2	15.7	10.1	7.7	8.7	7.2	7.0	6.9	2.9	-8.1	0.9	0.8	
МСП	7.9	23.9	16.0	22.4	21.6	24.1	13.8	10.1	7.8	8.9	3.5	3.5	3.6	2.0	-1.9	0.9	-5.7	
Великі підприємства	7.0	24.0	22.1	28.9	23.9	28.7	16.4	12.6	8.1	8.8	7.4	9.2	6.9	2.9	-6.3	2.4	-5.6	
Як змінився попит корпоративного сектору на кредити протягом кварталу, що закінчився, без урахування сезонних змін?																		
У цілому	7.6	15.7	12.7	21.3	19.7	25.5	3.1	9.4	12.3	25.0	11.3	23.3	17.6	8.8	22.4	13.9	26.6	
Кредити МСП	11.6	15.1	10.4	18.8	23.5	21.5	1.6	10.7	32.4	28.7	23.3	24.4	16.9	16.9	25.1	18.2	21.2	
Кредити великим підприємствам	15.4	11.7	14.7	14.8	19.2	14.9	2.9	9.3	5.7	18.1	8.6	12.2	3.7	5.4	14.4	13.5	17.4	
Короткострокові кредити	14.7	20.4	18.9	28.0	26.3	18.8	3.3	11.1	12.7	17.7	10.4	18.2	16.7	4.0	22.4	14.9	24.4	
Довгострокові кредити	-14.4	-4.2	9.3	-3.9	10.5	0.2	-8.6	4.7	3.2	7.2	1.5	7.2	-1.8	17.0	12.8	10.8	20.5	
Кредити в національній валюті	3.1	22.7	18.0	23.6	25.9	24.4	3.7	12.5	18.4	25.5	11.3	22.2	18.3	10.2	22.4	13.9	26.2	
Кредити в іноземній валюті	11.3	-13.0	-15.2	-31.9	-36.3	-47.5	-35.4	-19.0	-10.7	-19.9	11.5	2.3	-2.6	-3.4	1.4	2.4	12.8	
Як нижчезазначені фактори вплинули на зміну попиту корпоративного сектору на кредити у кварталі, що закінчився?																		
Зміна процентних ставок	-16.1	-23.7	-20.4	-10.4	-11.9	-26.0	-32.4	-18.0	2.1	15.2	25.7	18.0	14.9	15.7	21.1	19.7	6.8	
Потреба в капітальних інвестиціях	2.3	-29.6	-24.6	-18.7	-11.4	-11.1	-0.6	4.9	2.8	14.0	8.3	5.9	8.9	8.3	20.6	13.4	15.1	
Потреби в обіговому капіталі	5.2	-3.2	0.1	13.8	14.5	28.7	36.2	32.1	22.1	36.7	22.5	25.6	17.1	17.4	23.8	24.2	23.8	
Реструктуризація боргу	4.2	10.9	19.0	24.4	15.7	31.4	22.8	19.1	28.2	24.9	12.9	20.3	16.3	17.3	20.6	15.2	7.2	
Внутрішнє фінансування	-0.3	-16.5	1.5	2.6	-8.8	4.4	8.1	9.6	4.1	2.3	4.1	6.6	8.9	3.8	8.2	-4.4	-5.6	
Кредити від інших банків	-3.6	-8.7	3.9	5.7	-2.8	6.8	9.5	4.6	8.5	-6.0	-8.9	-7.5	1.1	-12.8	-10.0	2.2	-9.7	
Продаж активів	-2.3	-9.3	-11.3	-15.0	-13.1	2.0	-1.8	3.2	1.3	2.1	1.9	1.7	1.8	1.6	1.5	0.0	0.0	
Як, на Вашу думку, зміниться попит корпоративного сектору на кредити в наступному кварталі, без урахування сезонних змін?																		
У цілому	24.7	11.8	16.3	8.2	10.3	25.3	9.9	6.0	7.1	44.4	29.9	20.0	31.6	38.8	39.3	40.6	30.2	
Кредити МСП	20.3	7.2	16.9	5.0	16.3	24.3	10.4	5.8	25.6	38.5	29.6	26.3	21.0	39.8	36.7	34.2	34.5	
Кредити великим підприємствам	15.2	11.7	13.1	5.9	7.3	22.6	11.8	-3.8	12.9	45.6	23.2	13.1	18.2	27.9	31.0	30.9	18.4	
Короткострокові кредити	24.4	19.4	15.5	16.3	15.2	26.0	11.3	6.7	23.4	45.5	31.9	27.6	30.6	32.3	41.7	41.8	26.4	
Довгострокові кредити	5.4	-5.9	8.4	-4.5	0.8	9.5	0.6	6.7	0.9	20.0	10.2	2.0	9.5	28.4	34.0	27.6	20.1	
Кредити в національній валюті	26.5	16.7	13.4	14.1	13.7	24.2	10.4	8.5	22.1	48.0	33.4	29.8	33.9	40.8	41.1	39.4	33.1	
Кредити в іноземній валюті	-4.6	-17.8	-3.7	-29.5	-14.2	-8.7	-29.7	-36.9	-8.2	-11.9	-1.1	-1.8	-3.0	11.0	16.2	19.1	-2.2	
Яким, на Вашу думку, було боргове навантаження у корпоративному секторі протягом кварталу, що закінчився?																		
У цілому	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13.5	15.5	10.6	16.5	1.0	11.4	
МСП	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	-4.1	-2.1	-4.9	10.0	-10.8	-10.9	
Великі підприємства	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25.7	22.5	23.8	28.1	19.2	10.5	
IV. Кредитування домогосподарств																		
Як змінилися стандарти схвалення заявок на кредити домогосподарствам протягом кварталу, що закінчився?																		
Іпотечні кредити	-0.8	39.2	22.4	12.6	32.3	25.6	19.0	0.9	-13.4	0.2	-0.5	0.1	-20.5	-7.0	-6.7	-6.9	-27.6	
Споживчі кредити	-4.9	53.3	30.3	34.4	39.6	39.7	19.0	-6.4	-24.5	-8.1	-10.8	-17.4	-4.6	-24.3	-13.5	17.6	-26.4	
Як нижчезазначені фактори вплинули на зміну стандартів схвалення заявок на кредити фізичним особам протягом кварталу, що закінчився?																		
Вартість ресурсів та балансові обмеження	—	—	—	—	—	22.9	35.7	6.2	5.0	—	-7.4	-8.2	-4.4	-9.2	-4.2	-22.5	-19.5	
Конкуренція з іншими банками	—	—	—	—	—	-2.2	0.8	-2.2	-15.0	—	-9.8	-19.9	-29.1	-10.6	-10.3	-15.5	-17.3	
Конкуренція з небанківськими установами	—	—	—	—	—	0.7	-3.5	0.0	-9.4	—	0.0	0.0	-4.9	-0.3	-3.7	-4.0	-4.1	
Очікування загальної економічної активності	—	—	—	—	—	41.8	36.0	16.3	-12.7	—	-13.7	-17.4	-1.2	-16.8	-4.7	-12.2	-13.1	
Інфляційні очікування	—	—	—	—	—	46.2	37.1	19.5	-3.5	—	-6.7	-8.2	2.2	-0.1	-1.9	-6.0	-3.9	
Курсові очікування	—	—	—	—	—	44.0	29.7	13.7	-2.0	—	-3.3	-5.0	2.8	0.1	0.4	-6.0	-2.0	
Очікування ринку нерухомості	—	—	—	—	—	33.1	20.5	15.5	-10.1	—	-2.9	-2.5	0.1	-3.9	-4.0	-1.9	0.0	

	Баланс відповідей, %																
	2013		2014			2015				2016				2017			
	IV кв.	I кв.	II кв.	III кв.	IV кв.	I кв.	II кв.	III кв.	IV кв.	I кв.	II кв.	III кв.	IV кв.	I кв.	II кв.	III кв.	IV кв.
Очікування платоспроможності споживачів	—	—	—	—	—	48.7	46.3	24.8	-8.6	—	-8.1	-9.5	-3.0	-5.8	-7.8	-2.9	-14.1
Як, на Вашу думку, зміняться стандарти схвалення заявок на кредити домогосподарствам протягом наступного кварталу?																	
Іпотечні кредити	8.7	19.5	8.6	14.6	25.4	17.1	-6.6	-13.9	-11.5	-2.2	-3.3	12.3	-5.7	4.1	-5.2	-12.3	-9.5
Споживчі кредити	-6.0	33.0	8.5	13.9	33.1	21.9	-6.7	-11.2	-5.6	-19.7	-18.1	-18.3	-13.9	-31.5	-10.8	-8.3	-24.9
Як змінився рівень схвалення заявок на кредити домогосподарствам у кварталі, що закінчився?																	
Іпотечні кредити	-1.9	-35.1	-16.9	-5.6	-41.0	-10.8	-14.9	-3.3	15.0	-0.1	0.0	14.4	21.7	7.3	7.3	6.8	28.4
Споживчі кредити	-4.1	-59.2	-41.3	-22.3	-45.3	-28.2	-15.4	11.6	28.7	-2.0	10.2	19.3	6.0	21.8	23.9	7.3	35.7
Як змінилися цінові та нецінові умови надання кредитів домогосподарствам протягом кварталу, що закінчився?																	
<i>Іпотечні кредити</i>																	
Процентні ставки за кредитами	-1.0	25.8	16.7	9.5	9.0	19.5	38.0	12.2	-3.9	-2.5	-13.8	-2.6	-24.8	9.3	-7.5	-13.4	-28.0
Заставні вимоги	9.9	10.6	11.1	4.0	13.2	6.9	4.5	0.8	0.4	0.1	-0.5	0.0	0.0	-2.3	19.8	0.1	-24.4
Строк кредиту	-3.2	2.5	3.4	3.5	0.8	1.7	8.9	0.4	0.5	0.1	0.1	-0.1	0.1	0.0	0.0	-0.1	0.4
Зміни непроцентних платежів	6.3	1.9	2.9	2.3	0.9	3.6	-1.3	0.0	0.0	0.0	0.0	-0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Співвідношення суми кредиту до вартості іпотечної застави (LTV)	-1.3	7.5	6.1	6.3	12.5	6.0	2.4	0.4	0.2	0.4	-0.5	-4.1	0.0	0.0	0.2	0.1	0.0
<i>Споживчі кредити</i>																	
Процентні ставки за кредитами	-8.3	21.5	20.3	32.1	14.4	36.6	46.1	3.5	-15.7	-6.0	-6.3	-4.7	-12.8	-29.0	-20.9	-21.1	-28.5
Заставні вимоги	0.6	4.5	5.6	4.5	15.5	6.9	5.1	-0.8	0.2	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	-0.1	-2.2	-17.9
Строк кредиту	-7.5	5.3	3.2	6.0	5.0	0.5	4.9	-0.1	-2.5	-2.7	-14.2	-9.7	-14.0	-6.5	-7.7	-3.1	-3.5
Зміни непроцентних платежів	2.4	3.9	6.1	6.1	13.1	10.0	11.1	6.0	-3.8	3.0	-2.9	0.8	-3.1	-3.0	-1.1	-5.4	-3.7
Розмір кредиту	-5.5	23.3	23.9	8.5	20.5	18.0	7.3	2.6	-11.3	-15.4	-15.6	-24.3	-11.4	-9.3	-18.3	-22.4	-9.1
Як змінився попит домогосподарств на кредити у кварталі, що закінчився, без урахування сезонних змін?																	
Іпотечні кредити	-5.4	-29.7	-31.3	-29.3	-34.3	-23.7	-6.1	-5.2	2.8	-0.4	14.3	16.9	24.7	15.3	42.8	37.4	32.4
Споживчі кредити	18.9	-6.8	-39.5	-17.8	-37.0	-36.1	-9.0	7.7	23.6	20.2	25.7	15.3	22.4	21.7	45.7	4.6	35.0
Як нижчезазначені фактори вплинули на зміну попиту домогосподарств на кредити у кварталі, що закінчився?																	
<i>Іпотечні кредити</i>																	
Зміна процентних ставок	0.3	-22.1	-26.4	-5.0	-11.5	-5.7	-15.8	-11.2	-9.7	0.0	11.2	2.8	24.8	24.5	10.5	14.3	32.1
Перспективи розвитку ринку нерухомості	-8.5	-15.1	-4.0	-39.8	-16.0	-11.1	-12.7	-4.2	0.4	0.0	0.5	2.7	3.0	12.4	15.2	15.4	5.1
Споживча впевненість	-14.3	-24.1	-25.2	-38.1	-13.0	-38.4	-14.1	-10.0	-0.8	-13.0	0.4	2.7	2.8	6.0	8.9	8.4	7.8
Заощадження домогосподарств	9.6	-13.4	-41.2	9.4	-2.5	-22.6	1.1	-10.0	-0.2	-12.5	-2.9	0.1	3.1	5.3	7.6	3.2	3.6
Кредити від інших банків	8.2	5.7	-0.8	-2.8	-2.7	-3.5	1.2	1.4	0.7	0.1	0.0	2.5	0.4	9.0	0.9	2.7	-3.4
<i>Споживчі кредити</i>																	
Зміна процентних ставок	17.6	-18.8	-34.6	-8.9	-14.5	-28.6	-18.9	-7.9	2.7	-7.1	8.9	5.0	9.0	24.0	24.9	25.8	38.1
Споживча впевненість	5.4	-22.8	-58.5	-28.8	-20.5	-19.1	-27.5	-4.5	8.1	12.2	8.7	13.8	19.1	13.4	27.2	24.3	16.2
Витрати на товари тривалого користування	8.9	-2.4	-12.6	-26.5	-19.1	6.8	-5.2	7.4	15.5	23.6	13.1	1.5	12.9	19.2	17.5	10.5	12.1
Купівля іноземної валюти	0.8	18.3	-18.5	-23.5	-4.9	5.9	1.1	4.4	7.8	10.9	8.4	3.3	-2.5	2.0	9.2	-0.9	-0.9
Заощадження домогосподарств	9.1	-3.1	-44.2	-25.2	-3.6	-26.0	-1.4	-10.1	2.8	3.6	3.7	1.5	18.9	6.4	5.8	4.6	-0.3
Кредити від інших банків	-6.6	8.8	0.7	-7.9	1.5	-3.0	-1.0	-4.5	5.9	0.0	0.2	1.1	2.5	11.7	-1.6	-9.2	-1.4
Як, на Вашу думку, зміниться попит домогосподарств на кредити в наступному кварталі, без урахування сезонних змін?																	
Іпотечні кредити	11.2	-23.0	12.9	-19.6	-12.1	4.1	0.3	-2.5	0.0	10.9	6.5	3.9	7.9	30.0	34.6	14.9	34.3
Споживчі кредити	21.4	-15.8	24.0	-3.3	5.4	1.3	4.5	17.5	-0.5	21.1	31.4	25.4	23.2	44.2	52.9	39.3	32.0
Яким, на Вашу думку, було боргове навантаження у секторі домогосподарств протягом кварталу, що закінчився?																	
У цілому	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2.9	0.1	-1.0	6.3	9.0